

og indebærer således, at den ændrede morarentesats vil gælde generelt på rentelovens område, jf. lovforslagets § 1, nr. 8-9 (de foreslåede ændringer til § 5, stk. 1-2).

Justitsministeriet er imidlertid indstillet på at tage initiativ til at nedsætte morarenten i forbrugerforhold, hvis renteudviklingen på et senere tidspunkt skulle medføre, at det lovbestemte tillæg på mindst 7 pct. indebærer et meget betydeligt strafelement.

4.4. Fravigelse af lovens regler

4.4.1. Muligheden for at fravige lovens regler om morarente i handelsforhold

Indledning

Som nævnt under pkt. 3.1.1. finder renteloven – når der bortses fra visse beskyttelsespræceptive regler i forbrugerforhold – kun anvendelse, hvis andet ikke er aftalt eller følger af handelsbrug eller anden sædvane eller er bestemt ved eller i henhold til lov, jf. lovens § 1, stk. 3.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør denne ordning i videst mulig omfang opretholdes. Herfor taler navnlig hensynet til erhvervslivets muligheder for at regulere egne forhold på anden vis end gennem (præceptiv) lovgivning.

Justitsministeriet har på denne baggrund generelt overvejet, om det vil være forenelig med direktivet at opretholde den gældende retstilstand for så vidt angår fordringshaverens ret til på andet grundlag end renteloven at kræve morarenter ved forsinket betaling uden for forbrugerforhold.

Fravigelse gennem aftale

Efter direktivet er der som udgangspunkt ikke noget til hinder for, at det i handelsforhold fortsat overlades til parterne gennem aftale at fastlægge betalingsvilkår i forbindelse med levering af varer eller tjenesteydelser. Dette fremgår udtrykkeligt af direktivets artikel 3, stk. 1, litra a og d, om morarentens begyndelsestidspunkt og størrelse.

Efter direktivets artikel 3, stk. 3, skal aftalte vilkår om bl.a. følgerne af forsinket betaling dog ikke kunne påberåbes af skyldneren (eller skal give kreditor grundlag for krav om skadeserstatning), hvis aftalevilkåret efter en konkret bedømmelse må anses for klart urimeligt over for kreditor, jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 4.6.1. Direktivbestemmelsen omfatter kun aftalevilkår, der er klart urimelige over for kreditor, og bestemmelsen ændrer ikke ved, at der som udgangspunkt er aftalefrihed efter direktivet.

På den anførte baggrund foreslås der ikke ændringer i den gældende ordning efter renteloven, hvorefter parterne uden for forbrugerforhold som udgangspunkt kan aftale at fravige reglerne om morarente mv.

Lovforslagets § 1, nr. 2 (den foreslåede § 1, stk. 3) er udformet i overensstemmelse hermed.

Fravigelse gennem handelsbrug eller anden sædvane

Bestemmelsen i direktivets artikel 3 regulerer som nævnt spørgsmål om morarenter i tilfælde af forsinket betaling. Ved udtrykket »forsinket betaling« skal efter direktivets artikel 2, stk. 2, forstås overskridelse af den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist.

At direktivet ikke udtrykkelig regulerer spørgsmålet om morarente på grundlag af handelsbrug eller anden sædvane medfører ikke, at direktivet er til hinder for en ordning, hvorefter en fordringshaver under henvisning til en sædvane på området kan kræve et større rentebeløb, end hvad der ellers følger af direktivets regler om begyndelsestidspunkt og størrelsen af morarenten (artikel 3, stk. 1, litra a og d). Det bemærkes herved, at medlemsstaterne kan fastsætte eller opretholde regler, der giver kreditor en videre beskyttelse end efter direktivets bestemmelser, jf. minimumsklausulen i artikel 6, stk. 2.

Derimod vil det efter Justitsministeriets opfattelse være i strid med direktivet, hvis en kreditor som følge af handelsbrug eller anden sædvane stilles dårligere, end hvad der følger af direktivets bestemmelser.

Det foreslås på denne baggrund som nævnt under pkt. 4.2.1., at en fordringshaver, selv om andet måtte følge af handelsbrug eller anden sædvane, skal kunne kræve morarente efter bestemmelserne i rentelovens §§ 3-5, hvis der er tale om forsinket betaling i handelsforhold, som er omfattet af direktivets anvendelsesområde.

Lovforslagets § 1, nr. 3 (den foreslåede § 1, stk. 4, 1. og 3. pkt.) er udformet i overensstemmelse hermed.

Fravigelse gennem anden lovgivning

Efter direktivet stilles der alene visse mindstekrav til beskyttelsesniveauet for kreditor ved forsinket betaling i handelsforhold. Disse krav tilsigtes efter lovforslaget opfyldt ved gennemførelsen af en række ændringer i de generelle regler i renteloven.

Rentelovens almindelige regler er fraveget i en række lovbestemmelser. Det drejer sig navnlig om bestemmelser, der indeholder en særskilt regulering af spørgsmål om morarentens begyndelsestidspunkt og morarentesatsen, jf. nærmere ovenfor under pkt. 3.1.1. De her nævnte eksempler på særlige rentebe-